

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/230/2021
Identifikačné číslo spisu:	5318201998
Dátum vydania rozhodnutia:	23.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5318201998.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne X. D., narodenej XX. F. XXXX, U. XXX, zastúpenej advokátom Mgr. Františkom Řihákom, Žilina, Suvorovová 2678/19, proti žalovanému Q. F., narodenému XX. J. XXXX, Z. H. XXX, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, pôvodne vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 4C/54/2018, súčasne vedenom na Okresnom súde Žilina, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2021 sp. zn. 10Co/42/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 25. apríla 2019 č. k. 4C/54/2018 - 142 vo výroku I. zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaného k nehnuteľnosti bližšie špecifikovanej vo výrokovej časti, a vyporiadanie vykonal reálnou podľa výšky spoluvlastníckych podielov a to tak, že do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal nehnuteľnosť - parcelu bližšie špecifikovanú vo výrokovej časti, vytvorenú geometrickým plánom špecifikovaným vo výrokovej časti, do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal nehnuteľnosť - parcelu bližšie špecifikovanú vo výrokovej časti, vytvorenú geometrickým plánom špecifikovaným vo výrokovej časti. Vo výroku II. vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 142 ods. 1 až ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a § 216 ods. 2 zákona č. 150/2016 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že predmetná nehnuteľnosť je v spoluvlastníctve žalobkyne a žalovaného v podiele 1. Súd prvej inštancie postupujúc v zmysle kogentného poradia vyporiadania podielového spoluvlastníctva (§ 142 OZ) spoluvlastníctvo zrušil a vyporiadal reálnou delbou (prvý spôsob vyporiadania). Súd prvej inštancie uviedol, že keďže nemožno nikoho nútiť, aby zotrval v spoluvlastníctve, zvlášť, keď je zjavné, že existujú súdne spory medzi spoluvlastníkmi, tak ako v tomto

případe je potrebné spoluvlastníctvo zrušiť a vyporiadať. V konaní ani jeden spoluvlastník netvrdil, že chce zotrvať v spoluvlastníctve. Súd prvej inštancie mal preukázané (ku dňu rozhodovania), aký je záväzný okruh spoluvlastníkov zapísaných na liste vlastníctva a aká je výška spoluvlastníckych podielov. Súd mal za to, že spoluvlastníctvo ku dňu rozhodovania existuje. Spoluvlastníctvo zrušil a vyporiadal v nadväznosti na prvý kogentný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods. 1 OZ reálnou deľbou podľa výšky podielov s prihliadnutím na účelné využitie veci. Vychádzal z geometrického plánu predloženého žalovaným, keď rozdelil pôvodnú parcelu v pozdĺžnom smere a prikázal novovytvorenú nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva žalobkyne a novovytvorenú nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva žalovaného. Súd uviedol, že geometrický plán je zároveň dôkazom, že nehnuteľnosť je technicky deliteľná, nevznikol pozemok nevhodného tvaru a je aj právne deliteľná, pretože je možné ju rozdeliť podľa výšky podielov. Súd mal preukázanú aj účelnosť tejto deľby, keďže žalovaný predložil tvrdenie aj dôkaz - stavebné povolenie svojho syna, ktorý vlastní susednú nehnuteľnosť a deľbou dôjde k účelnému využitiu nehnuteľnosti priradením k stavebnému pozemku jeho syna a zároveň aj pre žalobkyňu bude jej nehnuteľnosť reálne využiteľná. Na tvrdenia žalobkyne vznesené až na pojednávaní dňa 25. apríla 2019 o neúčelnosti tejto deľby v neprospech žalobkyne a účelnejšej deľbe v priečnom smere súd neprihliadal. Tým, že bola možná deľba podľa výšky podielov ako prvý spôsob vyporiadania spoluvlastníctva podľa kogentného poradia v § 142 OZ, súd sa nezaoberal druhým spôsobom vyporiadania prikázaním nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobkyne alebo žalovaného a výplatou spoluvlastníckeho podielu. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že keďže nehnuteľnosť je v intraviláne, deľba je reálne možná, nie je obmedzená výmerou ako pri deľbe v extraviláne. Neplatí zákaz drobenia pozemkov. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP. Proti uvedenému rozhodnutiu podala odvolanie žalobkyňa.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 31. marca 2021 sp. zn. 10Co/42/2020 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP). Vo výroku II. stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd primárne zdôraznil, že tvrdenia/stanoviská žalobkyne ohľadom ňou požadovaného spôsobu vyporiadania spoluvlastníctva boli v celom priebehu konania výrazne nekonzistentné. Žalobkyňa najprv žiadala prikázať pozemok do jej vlastníctva, neskôr bola ochotná vzdať sa svojho podielu v prospech žalovaného za adekvátnu náhradu, aby neskôr na pojednávaní žiadala pre prípad deliteľnosti pozemku priečne rozdelenie pozemku. Nakoniec v odvolaní argumentovala nedeliteľnosťou pozemku, domáhala sa zmeny napadnutého rozsudku a prikázania veci do jej vlastníctva, pričom zároveň namietala, že okresný súd nerozdělil pozemok priečne, ako to požadovala na pojednávaní, ale pozdĺžne. Odvolací súd uviedol, že odhliadnuc od konštatovanej zákonom stanoveného prioritného vyporiadania spoluvlastníctva rozdelením veci (pokiaľ je to dobre možné) pred inými spôsobmi, z vykonaného dokazovania vyplynula neochota ktorejkoľvek zo strán pre prípad prikázania podielu druhej strany do jeho/jej vlastníctva vyplatiť protistrane trhovú cenu. Uvedená názorová nekonzistentnosť na spôsob riešenia vyporiadania podielového spoluvlastníctva zo strany žalobkyne a neochota každej zo strán vyplatiť protistrane za jej podiel adekvátnu náhradu len podporujú vecnú správnosť napadnutého rozsudku pokiaľ ide o spôsob vyporiadania - rozdelenie pozemku a oslabujú argumentačnú pozíciu žalobkyne. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že vec - sporný pozemok je možné rozdeliť, a to právne i technicky. Predmetný pozemok je svojím druhom ornou pôdou. Hoci v zmysle územného plánu je svojou časťou zahrnutý medzi plochy určené na individuálne bývanie, ani jedna zo strán neargumentovala, že by mala záujem na pozemku stavať; čo by vzhľadom na jeho malú šírku cca 7 až 8 metrov v spojení s pravidlami umiestňovania stavieb od hraníc susedných pozemkov bolo minimálne problematické, ak nie rovno nemožné. Sporný pozemok bolo teda možné užívať na bežné účely (poľnohospodárske využitie a podobne), a tento spôsob užívania zostáva zachovaný aj u oboch novovytvorených pozemkov. Ich relatívne malá výmera a menšia šírka vyplýva z relatívne malej výmery a tvaru pôvodného pozemku. Odvolací súd poukázal, že žalobkyňa nepredložila relevantnú argumentáciu ohľadom nedeliteľnosti sporného pozemku (že rozdelenie pozemku nie je „dobre možné“). Pokiaľ v odvolaní žalobkyňa rozsiahlo poukazovala na závery aplikačnej praxe týkajúce sa pozemkov priliehajúcich k obytným domom, uvedené nekorešponduje skutkovým okolnostiam súdnej veci, resp. situácii žalobkyne. Pokiaľ žalobkyňa namietala (pozdĺžny) spôsob rozdelenia pozemku tvrdiac, že nemožno prihliadať na postavenie tretích osôb (tu syna žalovaného), ktorých pozemky neboli

predmetom konania, ale len na strany sporu, skutočne, predmetom konania je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornému pozemku, ktorého vlastními sú len žalobkyňa a žalovaný, nie syn žalovaného. Určujúcim hľadiskom (pri vyporiadavaní predmetu podielového spoluvlastníctva) teda nemôže byť (práve a len) záujem syna žalovaného. Odvolací súd dospel k záveru, že pozdĺžne rozdelenie sporného pozemku umožní vytvorenie dvoch pozemkov rovnocenných z hľadiska prístupu z obecnej komunikácie, čo je kľúčové. Priečne rozdelenie pozemku v zmysle návrhu žalobkyne na pojednávaní by totiž nezabezpečovalo prístup žalovaného k jeho novovytvorenému, t. j. „zadnému“ pozemku z obecnej komunikácie, jedine cez (susediaci) pozemok jeho syna. Práve samotná žalobkyňa však vylučuje/popiera možnosť prihliadať na eventuálny zámer žalovaného pričleniť novovytvorený pozemok k pozemku svojho syna. Odvolací súd poukázal aj na skutočnosť, že žalobkyňa ostala úplne pasívnou vo vzťahu k výzve (č. l. 86 spisu), ktorou súd prvej inštancie stanovil sporovým stranám lehotu 1 mesiaca na predloženie geometrického plánu na rozdelenie pozemku. Následne bol žalobkyňi, resp. jej právnomu zástupcovi, v dostatočnom časovom predstihu doručený geometrický plán predložený žalovaným na spôsob rozdelenia sporného pozemku. Žalobkyňa aj v tomto prípade zostala pasívna a vhodnosť pozdĺžneho delenia pozemku namietala až na pojednávaní s tým, že dodatočne predloží vlastný geometrický plán atď. Uvedený pasívny prístup žalobkyne je jednoznačne v rozpore s požiadavkou hospodárnosti konania a s princípom (sudcovskej) koncentrácie konania v zmysle § 153 CSP, ako to náležite vyhodnotil okresný súd. Odvolací súd nesúhlasil ani s námietkou o nedôslednosti okresného súdu pri formulovaní predbežného právneho posúdenia. Súd prvej inštancie totiž formuloval výrok meritorneho rozhodnutia tak, ako sa (mu) javil v danom štádiu dokazovania, čo v plnej miere zodpovedalo obsahu poučovacej povinnosti v danom počiatočnom štádiu konania. Následne okresný súd predložil svoje právne úvahy vzťahujúce sa k meritu veci a v nadväznosti na ne potom riadnym a zákonným spôsobom vykonával ďalšie dokazovanie. Uvedeným postupom preto nemohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd zároveň považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že žalobkyňa v odvolaní argumentovala porušením procesných práv v súvislosti s takým jej návrhom na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva (priečne rozdelenie pozemku), ktorého sa v odvolaní ani nedomáhala, keď žiadala prikázanie sporného pozemku (resp. podielu žalovaného) do jej výlučného vlastníctva. Inými slovami žalobkyňa tvrdila, že jej nebolo umožnené predložiť vlastný návrh na rozdelenie pozemku, pričom však v skutočnosti o rozdelenie pozemku nemá záujem, ale žiada celý pozemok. Nadväzne/logicky súd prvej inštancie nemohol porušiť jej právo na spravodlivý proces ani z tohto dôvodu. Odvolací súd taktiež k namietanému postupu súdu prvej inštancie, ktorý podľa odvolacích tvrdení žalobkyne túto prerušoval v jej výpovedi a nevypočul ju ohľadom užívania pozemku jej právnymi predchodcami, poznamenal, že je výlučne na úvahe súdu, ktoré dôkazy, prípadne v akom rozsahu vykoná. Občiansky zákonník v § 142 ods. 1 stanovuje poradie jednotlivých spôsobov vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Z nich na prvom mieste je rozdelenie veci, pokiaľ je to dobre možné. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že rozdelenie pozemku je dobre možné, potom z hľadiska uplatnenia zásady efektívnosti konania bolo nadbytočné/neefektívne vykonávať dokazovanie ohľadom toho, ktorému z podielových spoluvlastníkov by vec eventuálne mohla byť prikázaná do výlučného vlastníctva. Odvolací súd taktiež nepovažoval za dôvodnú odvoláciu argumentáciu o arbitrárnosti napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie zodpovedal všetky relevantné právne otázky z pohľadu predmetu sporového súdneho konania a subjektívny nesúhlas žalobkyne nepochybne nezakladá atribút nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej potvrdil. Odvolací súd zároveň potvrdil rozhodnutie aj v závislom výroku o trovách prvoinstančného konania. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Dovolateľka namietala, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolateľka taktiež namietala, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, pričom označila ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. V podanom dovolaní namietala, že odvolací súd sa nevysporiadal s odvolacími dôvodmi. Namietala, že odvolací súd nebol oboznámený s jej podaním - doplnením odvolania, ktoré súd prvej inštancie nepredložil odvolaciemu súdu. Zároveň

uviedla, že odvolací súd nijak nevyhodnotil postup súdu prvej inštancie, ktorý neuviedol predbežné právne posúdenie veci, ale na úvod pojednávania vyniesol rozsudok. Taktiež namietala postup súdu prvej inštancie, keď súd prvej inštancie nepripustil ucelený výsluch žalobkyne, ako aj súd neakceptoval tvrdenia žalobkyne. Žalobkyňa preto považovala postup súdu za prísne formalistický. Mala za to, že odvolací súd nezohľadnil, že súdom prvej inštancie schválený spôsob reálnej delby nie je v súlade s princípom účelného využitia veci a preto daná delba nie je dobre možná. Súd rozhodol o reálnej deliteľnosti pozemkov bez toho, aby na túto skutočnosť bol produkovaný čo i len jeden dôkaz. Mala za to, že záver odvolacieho súdu je v rozpore s judikatúrou, podľa ktorej je potrebné zohľadniť polohu pozemkov, ich tvar i celkovú plochu (Rc54/1973). Taktiež poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/93/2010, pričom súdy neriešili to, že žalobkyňa má na pozemku postavené stavby. Namietala, že odvolací súd nijak nevyhodnotil, že súd prvej inštancie neakceptoval dôkazy predložené žalobkyňou, keď súd prvej inštancie zamietol návrh na vykonanie dokazovania. Mala za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, ako aj, že sa odvolací súd nevysporiadal s arbitrárnosťou rozhodnutia súdu prvej inštancie. Žalobkyňa uzavrela, že zotrúva na tom, že pozemok nie je reálne dobre deliteľný, preto mali súdy prikázať pozemok do jej výlučného vlastníctva. Dovolateľka navrhovala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň podala návrh na odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozsudku.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení považoval dovolanie žalobkyne za neprípustné a navrhoval, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

5. Žalobkyňa v ďalšom podaní zotrúva na podanom dovolaní, pričom nesúhlasila s vyjadrením žalovaného.

6. Žalobkyňa následne v priebehu dovolacieho konania doručila najvyššiemu súdu 19. mája 2023 podanie (v súvislosti so zmenou jej právneho zástupcu v dovolacom konaní), ktorým doplnila ňou podané dovolanie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobkyňa, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7.1. Vzhľadom na to, že doplnenie dovolania (viď bod 6. odôvodnenia tohto rozhodnutia) bolo podané po uplynutí lehoty vyplývajúcej z ustanovenia § 427 CSP v spojení s § 434 CSP (ktorá začala plynúť 21. apríla 2021 a uplynula 21. júna 2021, ktorý deň bol posledným dňom na podanie dovolania), dovolací súd na tento (doplnujúci) procesný úkon žalobkyne neprihliadal. So zreteľom na uvedené uskutočnil dovolací súd konanie (len) na podklade dovolania podaného v dovolacej lehote (§ 427 CSP).

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

9. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

9.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej

v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

10.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolateľka v prvom rade vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania ako vyplýva z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku vo veci samej (výrok o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva), na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

14. Dovolateľka namietala, že procesným postupom súdov nižšej inštancie došlo k zásahu do jej práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Žalobkyňa v súvislosti s vadou § 420 písm. f/ CSP v prvom rade namietala nedostatočné odôvodnenie a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, mala za to, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej odvolacími námietkami.

16. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

17. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu/účastníka mimosporového konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu/účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu/účastníka konania. Porušením uvedeného práva strany sporu/účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu/účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

18. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Odvolací súd konštatoval vecnú správnosť odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia zároveň vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami (viď body 19. až 30. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Dovolaním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd podrobne zdôvodnil rozhodnutie o zrušení spoluvlastníctva a vyporiadaní spoluvlastníctva k nehnuteľnosti jej rozdelením podľa výšky podielov a s prihliadnutím na účelné využitie veci.

18.1. Odvolací súd sa vysporiadal s námietkou žalobkyne, že odvolací súd nevyhodnotil postup súdu prvej inštancie, ktorý neuviedol predbežné právne posúdenie veci, ale vyniesol rozsudok (bod 27. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Odvolací súd sa taktiež vysporiadal s námietkou žalobkyne o arbitrárnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie (bod 30. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu), ako aj s námietkami týkajúcimi sa procesu dokazovania (body 28. a 29. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu) a reálnej deliteľnosti a účelného využitia veci (bod 19. a nasl. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu).

18.2. Dovolací súd navyše pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv dovolateľky nezistil také nedostatky v postupe súdov nižšej inštancie, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné.

18.3. Skutočnosť, že dovolateľka sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnila, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Žalobkyňa preto neopodstatnene namietala existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

18.4. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

19. K námietke dovolateľky v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP, že súd prvej inštancie

nepredložil odvolaciemu súdu jej podanie - doplnenie odvolania, s ktorým nebol odvolací súd oboznámený, dovolací súd uvádza, že uvedené podanie sa nachádza v súdnom spise na č. l. 167 a nasl., pre doručovanie ktorého protistrane odvolací súd prvotne (po predložení veci súdom prvej inštancie na rozhodnutie o podanom odvolaní) vrátil vec súdu prvej inštancie ako predčasne predložený za účelom odstránenia vady v doručovaní uvedeného podania. Je preto zrejmé, že v čase (následného) rozhodovania odvolacieho súdu o podanom odvolaní žalobkyne bolo dané podanie súčasťou súdneho spisu, s ktorým bol odvolací súd oboznámený, a ktoré pri rozhodovaní zohľadnil (viď bod 14. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Žalobkyňa preto neopodstatnene namietala existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

20. Dovolateľka v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP ďalej súdom nižšej inštancie vytýkala nedostatky v zistenom skutkovom stave, v nesprávnom hodnotení dôkazov a nevykonaní všetkých navrhovaných dôkazov.

21. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (tu porovnaj aj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

22. So zreteľom na dovoláciu námietku najvyšší súd zdôrazňuje, že v prejednávanej veci k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedošlo ani tým, že súdy oboch nižších inštancií nevykonali všetky navrhnuté dôkazy, a teda že skutkový (skutočný) stav zistili neúplne. Navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, avšak len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). V prípade, že súd odmietne vykonať určitý stranou navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykoná ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP). Zásah do práva na spravodlivý proces by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní stranou navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bola strana postavená do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

23. Prípadné nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov odvolacím súdom, bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykoná, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie a (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá.

24. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

25. Pokiaľ dovolateľka zároveň mienila v súvislosti s vadou § 420 písm. f/ CSP namietat aj, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že

napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

26. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, preto dovolanie v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

27. Žalobkyňa ďalej namietala, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP (hoci formálne uviedla § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, obsahovo však citovala ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP), avšak bez bližšej konkretizácie a vymedzenia uplatneného dovolacieho dôvodu. K tomuto uplatnenému dovolaciemu dôvodu dovolací súd uvádza nasledovné:

28. Dovolací súd v tejto časti poukazuje na body 10., 10.1. a 11. odôvodnenia tohto rozhodnutia.

29. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Je potrebné však zdôrazniť, že otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

29.1. Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

29.2. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, ale významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP.

30. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Pokiaľ by dovolací súd nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

31. Rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej v civilnom sporovom konaní predchádza činnosť, v rámci ktorej súd rieši celý rad otázok, ktoré majú rôzny význam pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné

pre svoje rozhodnutie. Vzhľadom na dovoláciu argumentáciu žalobkyne treba zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, ktorý by mohol a mal podrobiť posúdeniu všetko, čím sa zaoberal súd prvej a druhej inštancie. Z povahy dovolania a dovolacieho konania vyplýva, že najvyšší súd nemôže posudzovať všetky procesnoprávne a hmotnoprávne otázky, ktoré pred ním riešili tieto sudy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním).

32. Dovolateľ, ktorý vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 CSP, zaťažuje procesnú povinnosť jednoznačným a určitým spôsobom zadefinovať tzv. dovoláciu otázku, ktorú odvolací súd riešil nesprávne a zároveň uviesť, ktorý z predpokladov uvedených v tomto ustanovení zakladá prípustnosť ním podaného dovolania. Tejto požiadavke zodpovedá i povinnosť vyjadrená v § 429 CSP v spojení s čl. 11 ods. 2 Základných princípov CSP. Splnením týchto procesných povinností vytvára pre dovolací súd podklad, ktorý je nevyhnutne potrebný pre posúdenie prípustnosti dovolania a prípadne (pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je prípustné) tiež pre zameranie meritórneho dovolacieho prieskumu.

33. Dovolací súd dospel k záveru, že v odôvodnení dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, absentuje uvedenie relevantnej právnej otázky zásadného právneho významu (v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP), ktorú odvolací súd riešil nesprávne, čo obsahovo a významovo nezodpovedá požiadavkám pre vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP.

34. Dovolací súd dospel k záveru, že v dovolaní absentuje vymedzenie právnej otázky dovolateľkou. Dovolateľka v dovolaní nesúhlasila s reálnou del'bou spornej nehnuteľnosti, pričom žiadala o jej prikázanie do výlučného vlastníctva. Dovolateľka nezdôvodnila, ktorá právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne a od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani nekonkretizovala, ako odvolací súd mal právnu otázku správne vyriešiť.

35. V tejto súvislosti dovolací súd, keď dovolateľka v dovolaní namietala správnosť právnych záverov súdov, opätovne zdôrazňuje, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

36. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Tak ako už bolo uvedené, pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

37. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia dovolateľky, týkajúca sa § 421 ods. 1 CSP, je nedostatočná a nie je v podanom dovolaní vymedzená spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. Uzavrel preto, že na podklade dovolania nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v tejto časti odmietol podané dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmieta dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

38. Najvyšší súd na základe uvedeného dovolanie žalobkyne, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c/ CSP), a ktorého dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP (§ 447 písm. f/ CSP), odmietol.

39. Podľa § 444 ods. 2 CSP, ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

39.1. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/126/2020).

40. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.